

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Kedden, Június 4dikén, 1822.

Spanyol Ország.

A' Ceutai Püspök, 's annak azon írásai iránt, mellyek a' Constitutzióra nézve veszedelmeknek itéltettek, azt végezték a' Cortesek, hogy ha az Igazgatószék jónak találja, mind a' Püspök mind több olyanok ellen, ki hasonló esetekben vannak, mondassék-ki a' számkivetés' büntetése.

A' Catalonai utóbbi nyughatatlan jelenésekért a' Miniszterek a' Cortesek elibe hivattak. A' belső dolgokra ügyelő Miniszter jelenté ez alkalmatossággal, hogy azon Tartománybeli lázszatók' számát 600ra teszik ugyan, de hiteles tudósítók szerint nincsenek többben 300nál, és hogy lecsendesítések iránt minden rendelések meg vannak tételve.

Deputátus Canga' javallását egy Biztosságra útasították a' Cortesek. A' javallásnak tárgya az, hogy azon Spanyol Polgárok halandó részeinek megtartására, kik a' Hazára nézve magoknak különös érdemeket szerzettek, önként ajánlandó segédelmekből, Madritban a' Sz. Tamás templomában egy Nemzeti Pantheon készíttessék.

A' Valladolidi, Zamorai 's több Tartományokbeli Regementek, úgy a' Pattantyússág is, melly eddig Segoviában volt őrizeten, a' Pyrenaeusi hegyek felé indítottak.

Az Igazgató szék tudtára adta a' Corteseknek, hogy mivel a' Koronaörökös Hercegné Donna Louisia Charlotta, a' kilen-

zedik hónapban terhes, nevezzenek két Deputatust, kik a' szülésnél jelen legyenek.

Egy Bilbaoi levél jelenti Május 12dikéről, hogy azon Tartományban apró csoportokban portyásznak az Insurgens-Guerillák, 's számok öszveséggel 4—500ra megy. A' Sándor Császár nevű Regiment egészen mozgásban van, 's apró csatázásokat teszen az Insurgens csoportokkal. Legnevezetesebbike ezen csatázásoknak az, melly Május 11d. az Ordunai hegyek közt esett, hol az említett Regimentből 40 ember, 60 Insurgens támadt-meg, de olly erős állásban, hogy erőt nem vehetett. Egy Tiszt 's három legény sebet kaptak. Azt mondják, hogy az Insurgensek azt kiáltották volna a' Katonáknak, hogy lennének csendesen, mert őket nem akarják bántani, hanem csak a' Militziát. Apródonkint még is elfogattak valami 20 Insurgensek. A' Zabala Guerilla-csoportját, melly a' keziire került Militziát csaknem meztelenre vetkeztetve eresztette-el, Dimanal, Hadnagy Assensio szélytoszlatta, 's fegyverét és bútýorát elfoglalta. Zabala maga futás által menekedett meg. A' Bilbaoi polgári Fő-tiszt szükségesnek látá, szolgálatjából való elbocsátatását kérni, minthogy azzal vádoltatott, hogy az Insurgenseket pártfogolja. — Navarrában is, Esztella szomszédságában néhány nappal ez előtt egy Insurgens-Guerilla mutogatá magát.

Brasilia és Portugallia.

Egy Corba érkezett hajó, Bahia.

)

ból Febr. 23dikáig terjedő leveleket hozott. Ezen tartomány is, mint a' többek, az Európai és hazai seregek közt való vérontásoknak piacza, csakhogy azzal a' különbséggel, hogy annak oka természeti ellenségeskedésben 's nem politikai gondolkodások' különözésében van. Az egész dolog így történt: „A' Bahiai új Junta egy Brasiliai Regimentnek Obersterét, Vezér Kommendásá nevezte; a' melly alig esett-meg, midőn a' Lisbonai Cortesektől olly parancsolat érkeze, hogy azon Tisztséget Portugallus Tiszt viselje. Minthogy azonban nem volt minden formalitás megtartva a' nevezett parancsolatban, annak a' Junta nem engedelmeskedett, bárha a' Brasiliai Oberster kész volt is, már elkezdett hivatalának letételére, 's a' nép is semmi kifogást nem tett a' Portugallus Tiszt ellen. Így lévén a' dolgok, a' Katonaságnak nem volt Vezér Kommendása, 's e' miatt a' seregek közt nagy megalégedetlenség uralkodott, mellyből gyakori apró csatázások következtek, 's az Európai 's hazai katonaság közt való vérontáson végződtek. Ezen sereg Brasiliai katonaság a' Sz. Pedro várából a' Portugallusokra lövöldözött, mellyen ezek megboszszkodván, a' várat ostrommal bévették, 's a' jelenvaló tudósítás elindulása' idején annak még birtokában voltak. Nincs bizonyosan feladva mennyin estek-el mind ezen mind a' több csatázásokon; de úgy hiszik hogy nem kevés leszen a' holtak' száma. Különben, hogy a' Portugallus katonák a' várat elfoglalták, azon nem sokat aggódnak a' Bahiaiak, minthogy számok, a' Brasiliaiakéhoz mérve, kicsiny, 's ha a' szükség úgy hozza magával, kiébeztetéssel rávétethetnek a' vár' visszaadására.

Két Siciliák Országa.

Egy Haditörvényszék Siciliában ité-

letet hozott a' Boccadifalcoi lázzasztókra, kik Apr. 14d. a' Frimont Huszár Regimentből 4 katonát megsebesítettek. A' ki egy Káplárt halálosan sebesített-meg, annak fejére halál mondatott, 's az ítélet, az elkövetett istentelenségnek helyén hajtattott végre. Mások tömlöczre ítéltettek.

Belgium.

Május 14d. és 15d. Hágában öszvegyült a' Státusok' második Kamarája. A' személyes-adó vétetett vitatás alá. Mellette és ellene 28 Orátorok állottak-fel. Lecorq és Zandberg hevesen ellenkeztek. Utóbbi az adósságnak iránytalanságát vitatá, Hollandia' adóssága nehezen 's igazságtalanúl nyomván a' déli Tartományokat, valamint Geldernt, Overysselet és Frieslandot is. A' törvény 54 voksal fogadtatott-el 51 ellen.

Május 12d. a' St. Charlesi köszén bánnyában a' víznek keresztül-rontása miatt, kettőn kívül, minden dolgosok odavesztek. A' szerencsétlenség olly hirtelen 's olly erővel jött, hogy egy a' dolgosok közzül 60 lábnyira elvettetett. Öszveséggel 30an vesztették-el életeket.

Orosz Birodalom.

A' Státustanács, a' nagyobb vétségeket illető javallást 's azon körülállást, melly szerint a' bűnös gyakran különböző helyeken büntettetett, és sebeinek begyógyulása előtt egy helyről másra vitetett, vizsgálat alá vévén, azt végezte, hogy: 1) a' bűnöst csak egy helyen szabad büntetni; 2) azok, kik egy kerületnek több helyein követnek-el vétségeket, a' kerületnek legnépesebb városában büntetessenek; 3) a' görcsös-korbáccsal verettettek, míg sebeik be nem gyógyúlnak, más helyre ne vitessenek; 4) mikor több személyek keveredtek ugyan azon egy vétségbe, azok

ne mindnyájan egy helyen tömlöczöztesenek.

Spanyol Amerika.

Új-Spanyol-Ország, Yturbide kormánya alatt követhesendő Tartományokra és Departementekre oszlik, 's a' Fő-városban egybegyült Congresszusra követhesendő szám szerint küldi Deputátusait: 1) Mexico 43 Departement, küld 32 Deputátust; 2) Guadaluaxara, 28 Depart., küld 19 Deput.; 3) Puebla, 21 Depart., 16 Deput.; 4) Vera-Cruz, 11 Depart., 9 Deput.; 5) Merida, 16 Depart., 12 Deput.; 6) Oaxaca, 22 Depart., 16 Deput.; 7) Guanaxuato, 10 Depart., 8 Deput.; 8) Valladolid, 21 Depart., 16 Deput.; 9) Protisi, 10 Depart., 8 Deput.; 10) Zacatecas, 6 Depart., 5 Deput.; 11) Tlascala, 1 Depart., 2 Deput.; 12) a' keleti belső Tartományok: a) Új-Leon, 1 Depart., 2 Deput.; b) Új-Santander, 1 Depart., 2 Deput., c) Cohahuila, 1 Depart., 2 Deput., d) Texas, 1 Depart., 2 Deput.: 13) a' nyugoti belső Tartományok: a) Durango, 34 Depart., 26 Deput.; b) Arispe, 12 Depart., 8 Deput.; c) Új-Mexico, 1 Depart., 2 Deput.; 14) Californium: a) Alsó-Californium, 1 Depart., 2 Deput.; b) Felső-Californium, 1 Depart., 2 Deput. E' szerint Mexico 242 Departementekből áll, mellyek a' Congresszusra 191 Deputatusokat küldenek.

Nagy Britannia és Irlandia.

London, Május 14d. Az Irlandiai szükölködők felsegállítására nyujtott aláírás tegnapelőtt estve 25000 font Sterlingre hágott. Az Igazgató-szék 1000 tonna krumplit vett 's küldözött-el az Irlandiai kikötőkbe.

A' Dublini Evening-Post így ír: „Jóllehet ma szük a' hely levelünkben, de még is kötelességünknek ismerjük béiktatni, hogy a' sziget déli részén lakóknak éhel kell veszniek, míg a' Dublini Polgároknak egyedül azon jár minden eszek, hogy a' Bibliának olvasását 's Biblia-társaságoknak állítását minél sikerebben ajánlhassák. Krisztus Urunk elébb kenyeret és halat adott a' sokaságnak, azután tartott nekik a' hegyen predikátziót. Londonban már máskint van a' dolog, mert ott két aláírások nyittattak; de Dublinban senki sem mozdúl; 's ez valóban égrekiáltó vétek.“

„Castelbar (Mayoi Grófság), Május 2d. A' belső tartományokból szomorú tudósítások érkeztek, mellyek szerint a' népnek több felinél koplal. A' több szomorú esetek között elég legyen azt említenünk, hogy Carabegben, Kerby nevű ember éhel holt-meg. — Ennis, (Clarei Grófság) Május 2d. A' nyugoti részeken sok olly familiák vannak, kik napról napra csupán egy tyúknak tojásából tengetik magokat. Sokan pedig, kik ezelőtt nem tudták mi a' szüktség, szégyenlik megvalani szegénységeket 's titkon eheznek. Ezen szerencsétleneknek béketűrések példa nélkül való.“

A' Dublini Ujság szerint az eleség éppen nem drága a' szegény Grófságokban; hanem a' parasztnak nincs egy fillérje is. Westportban 800 font Sterling gyült a' szegények felsegállítására, mellybe Marquis Sligo 320 fontot adott. — Ennisben, Leves-intézet állittatott a' szegények számára. — Limerickbe nagyon bekapott a' hideglelés, 's benne az Ispotályokban sokan elhaltak. — Irlandiának éjszaki Grófságaiban semmi jele a' szükségnek.

Május 10d. azt javallotta Gróf Darn-

ley az Irlandiai délnyugoti Grófságok szükségseire nézve, hogy az Igazgató-szék 's az Irlandia Lord-Lieutenant közt való levelezés terjesztetnék a' Ház elibe, mellyben mindenek szivesen megegyeztek. Általában a' legmeljebb részvétel látszott mindeneken, mellyet az Oppositio arra használt, hogy a' Miniszterek ellen támadt. Legelső volt e' részben Gróf Grey. A' Courir ennél fogva imigy gúnyolja az Oppositziót: „Az igaz, a' Minszterek valóban feddésre méltók, hogy olly rossz idő-próféták, hogy előre nem tudták a' nedves nyárnak bekövetkezését, melly miatt majd a' krumpli meg fog ritkúlni, 's a' szegény földnépe a' legnagyobb inségre jutand. Ellenkezőjöknek Logikájok szerint ezt nekik mind tudniok kellett volna.“ — De mind ezen surlódások mellett mindent elkövettek a' tehetősebbek, a' szűkölködőknek enyhítésekre. Chesterben, a' többek közt, egy Charitybill bocsáttatott közre, mellynek következtében a' Város és szomszédságabeli több névezetes Aszszonyságok házról házra való segedelem gyűjtést vállaltak. Plymouthból sok krumpli és zab vitetett Déli-Irlandiába.

Az Alsó-háznak Május 16d. ülésében a' diplomatikai költségek' megvizsgálása vétetett vitatás alá, melly alkalmatossággal az Oppositio azon volt, hogy egy Különös-Biztosság vizsgálja-meg a' diplomatikai költségeket 's a' gazdálkodást, a' mennyire csak lehetséges szeme előtt tartsa; hogy a' Német és Olasz Országi kissebb Birtokokban lévő Követségeket kevesítse, 's a' t. Ezen javallások ellen kikelt Marquis Londonderry, 's beszédében megmutatá, hogy a' kívánt vizsgálások mind a' Constitutio lélével mind a' monarchiai principiumokkal egyiránt ellenkeznek.

Az Armaghi Érsek és Irlandiai Primás olly módon halt-meg, melly hátra-

hagyott özvegyét nagy szomorúságba borítá. Néhány nap olta hurut 's podágrája vevé-elő az Érseket, de azért csak fenjárt. Egy hétfőn meglátogató a' Király Orvosa, Sir Halford, 's egy Receptet írt fel neki, melly tüstént egy szomszéd patikába küldetett. Kevés idő elteltével parancsolá az Érsekné egy szolgának, hogy az orvosságot hozná-fel a' Portiertől, mellyet ez cselekedett is, de a' sietésben, tévedésből, a' rendelt orvosság helyett egy üveg Laudanumot adott a' kezébe a' Portier, mellyet kicsiny mértékben maga szokott bevenni. A' gondos feleség beadá tüstént a' mérget férjének, olly bizonyos hiszemben hogy az az Orvos által rendelt szer; de midőn néhány minuta után világosságra jött volna a' szerencsétlen tévedés, mint egy tébolyodott úgy rohant az Érsekné a' patikába, hol alig tudá előadni mi történt. A' Patikárius tüstént mérregüző szert vevén magához, 's az Érseknével annak férjéhez sietett; de a' legerősebb hánytatók sem használtak, 's az Érsek feladá lelkét. A' Boldogult egyetlen egy fija volt Gróf Butenek.

Május 2d. Muntford Anna következő iszonyatos módon ölte-meg 8 hónapos gyermekét: „Férje, egy takács, reggel, minekutána meghagyta volna feleségének, kinek a' kiseded éppen mejjén volt, hogy az idősb gyermekeket mosdassa-meg, öltöztesse-fel 's küldje a' Vasárnapi-iskolába, a' templomba készült, 's már a' kilincset fogta, midőn felesége visszaszóllitá 's a' kis Sárát elibe tartá, hogy azt csókolná-meg. A' férj ezzel elment, 's az aszony Iskolába küldvén a' gyermekeket, maga is felöltözött, 's kis gyermekét karjára vevén felment a' szövöszékhez, honnan néhány minuta mulva lejövén, egy a' háznál lakó Iliott nevű aszszonynál bekoczogott. Megnyitván ez ajtaját, 's véresen 's feltűrt

karral látván Mountfordnét belépni, kiált elibe: „Nagy Isten! mit cselekedett az Aszszony?” ’s a’ szerencsétlen anyának e’ vala válasza: „Ne ijedjen-meg, a’ kis Sárának vágtam - el a’ fejét; hívasson Policzia - szolgákat ’s vitessen fogságra, felakárom magamat akasztatni.“ Ezzel kiment csendes vérrel az útszára, ’s fogságra vitétt. Néhány szomszédok megvizsgálván a’ házat, a’ gyermeket vérében találták, ’s mellette egy borotvát. A’ gyilkos minden kérdésekre higgadt vérrel felelt. Más nap hátra kötött kezekkel vitetett a’ Policziai-tiztség elibe, mert a’ mult éjjel hosszú hajával akará magát megfojtani. A’ Policzia-szolgá, ki bévivé, beszéli, hogy neki az aszszony azt mondta volna, hogy néhány hetek óta igen vesződik magával; elvesztvén az Istentől adatott jót, ’s már ezelőtt három héttel próbálta magát felakasztani, de rá nem mehetett. Midőn az iránt kérdeztetett volna, hogy célja volt e már akkor gyermekének megölése, igen felelt. Kérdeztetvén továbbá, hogy azon idő óta próbálta e ismét magát felakasztani, azt felelte, hogy kevéssel gyermeke’ megölése előtt próbálta magát a’ szövöszékre felakasztani, de nem tudta szándékát végre hajtani. Az utolsó kérdésre: miért választotta volna éppen csecsemőjét ezen áldozatra, azzal felelt, hogy azt legkönnyebb volt megölni. Ezen vallomások után a’ Newgatei fogházba vitetett az aszszony ’s készakarva való gyilkolás vádjával terheltetvén, vagy halálra, vagy az Esküdtektől tébolyodottnak fog ítéltetni. Szerencsétlen férje, ’s két idősb, 14 és 15 esztendőös leányai féltébolyodva bolyongnak az útszákön, ’s a’ leányoknak egyike megnémult.

Londonban Május 10d. a’ rabkereskedés’ elnyomására egybeállott Társaság, Herczeg Gloucester’ előlülése alatt

tizenötödik ülését tartotta. A’ felolvastatott különféle jelenésekből a’ jön-ki, hogy mind a’ mellett is, hogy az Igazgató-szék, minden idegen Hatalmasságot megkért, jobbágyjaiknak a’ kötött egyezés’ szoros megtartására való vételére; a’ rabkereskedés a’ mult esztendőben még nagyobb erőben gyakoroltatott. A’ Társaság megismerte, hogy nagy igazságok van abban az Éjszakamériikai egyesült Státusoknak, hogy a’ rabkereskedést tengeritolvajság szempontjából tekinti, ’s Angliával kezét fogva, a’ gyanús hajókat meg fogja motóztatni. Az ülés annak jelentésével rekesztett-bé, hogy Kormányozó Farquhar a’ Madagascari Királlyal a’ rabkereskedés’ eltörlése iránt egyességre lépett.

Moldva és Oláh Ország.

Bukaresti tudósítások szerint, Május 22dikéről, a’ 9d. elmarschirozott 500 Anatoliaiakat, következő napokon hasonló osztályok követték, úgy hogy 11d. óta egészen megüresedett Oláh Ország az Ázsiai seregektől.

Foksanból ugyancsak Május 9d. 400 Anatoliaiak takarodtak - el Bimbaschijok alatt, ’s ugyan ott 16d. azon Sereg-ből 2000 embernek általmenetelét várták. — Ha Moldvában nem fogna olly hirtelen menni a’ Seregek’ eltakarodása, mint azt a’ Török Udvar parancsolatja kívánja, egyedül az ottani Kaimakamnak fog tulajdoníthatni, ki ellen az Országban általjában sok a’ panasza. A’ Seregek mindenütt egész készségeket mutaták a’ haza takarodásra, ’s útjukban semmi rendetlenséget nem követtek-el. Az Országban itt ott portyászó egyes katonáknak rendelt helyeikre való vitetések végett, minden Kerületben Strázsa - mesterek (Kara Kalukdsi) vannak kiküldve.

Török Birodalom.

Konstanczi napolyból Május 10d. indult tudósítások szerint a' Duna mellyéki két Fejedelemségekbeli Bojárok' Deputatiója oda Apr. 27d. érkeze - meg (Róla az XLd. szám alatt a' 316d. lapon emlékezénk), 's különös megkülönböztetéssel fogadtatott. A' Nagy-úrnak legmeghittebb Minisztere Halet Efendi csak hamar személyesen meglátogató a' Deputatusokat, melly lépés bámúlást okozott. Május 5d. első Conferentiájokat tartották a' Kiaja Beyvel 's a' Reis - Efendivel 's azolta minden nap hasonló Conferentiájik vannak. Igen hihető, hogy ezentúl honyiak fogják a' nevezett Fejedelemségben a' Helytartóságokat viselni, 's kineveztetések rövid időn meg fog esni. Az Udvar' Ministerei 's maga a' Szultán szüntelen azon dolgoznak, miképen könnyithessenek az említett Fejedelemségeknek állapotjokon.

A' Halil Bey által vezérlett Flotta Apr. utolsó napjaiban az Egyiptomi Basájéval együtt Rhódusba megérkezett, minekutána 6000 embert Candia szigetébe kirakott volna.

A' déli Macedonai zendülés mind egyre tart. Azt hirtelik, hogy az Insurgensek Argosban (Salonichitól nyugotra néhány mértföldnyire) sokat vesztek, 's egyedül az említett Tartományban 20000 Görögök vesztek - el életeket. De az ezen tajról érkező tudósítások igen tökéletlenek.

Éjszaka amerikai egyesült Státusok.

A' rég elmaradott Éjszaka amerikai Ujságok Angliába végre megérkeztek. Láthatni belőlök a' Congresszusnak, az Új-Dél-amerikai Respublikákat illető végzéseiket, mellyeknek elsője ez: „A' Képvise-

lök' Kamarája, az Elölülőnek Mártz 8d. költ követségében kifejezett vélekedését elfogadja. Azon Dél-amerikai Tartományok, mellyek kikirdették függetlenségeket, 's azal ez idő szerint birnak is, az egyesült Státusoktól megismertetnek függetleneknek lenni. — A' rabszolga kereskedésre nézve azt végzé a' Senatus, hogy az Elölülő hatalmaztassék - meg a' végre, hogy az Európai tengeri Hatalmasságokkal, ezen gyalázatos kereskedésnek elnyomása iránt egyességre léphessen:

Franciaország.

Párizs, Május 24d. A' Deputatusok' választása a' Departementekben teljesen végbe ment. A' mai Journal des Debats e' tárgyban következő álnézést közöl.

A' Kerületbeli Collegiumokban:

Royalisták — — 30

Oppositio — — 25

A' Departement-Collegiumokban:

Royalista — — 24

Oppositio — — 9

Öszveséggel nevezettek tehát, a' Royalisták közzül 54 az Oppositio részéről 32 Deputatusok, melly szerint, a' kilépett Deputatusoknak számát tekintetbe vévén, 's a' bal oldalt és bal Centrumot az Oppositiohoz, a' jobb oldalt és jobb Centrumot pedig a' Royalistákhoz számlálván, kiteszik, hogy most is éppen annyi a' Royalisták és Oppotio részéről a' Deputatus, mint ezelőtt volt.

Prusszia.

Május 25d. innepeltetett Berlinben a' Királyi Palotában Ő Királyi Herczégsegeknek, Alexandrina Herczeg Asszonyinak Ő Királyi Felsége lányának, Ő Királyi Herczégseggével, a' Mecklenburg Schwerini

Örökös Nagy Herczeggel való szerencsés egybekelése. Ezen napon nagy vendégség és fáklyás táncz tartatott az Udvarnál. 26d. a' Felsőes új Házas Párnál früstökölt a' Király és az egész Királyi Ház. Estve ugyan az új Párnál szerencsétető Udvarlás, 's azután Lengyeltáncz - Bál tartatott a' fejer szálában. 27d. nagy asztal volt Ö Felségénél a' Királynál, a' Ritter-szálában; estve pedig Énekes Játék, ezen cím alatt: Nur-mahal, vagy Kaschmir' Rósás - Innepe; Ritter Spontinótól musikára vétetve. Ö Kir. Herczég, a' Mecklenburg-Schwerini Nagy Herczeg és Herczegné a' Játékszínbe belépvén, a' számosan öszvegyült nézők öröm-kiáltásával fogadtattak, mellyek a' Játék' végével megújultak. A' Mennyegzői innepen következő nagy rangú idegen személyek jelentek-meg: a' Mecklenburg-Schwerini Nagy Herczeg, a' Völegény' édes Atyja; az Anhalt-Dessau Hercege és Herczegné, a' Mecklenburg-Strelitzi Herczeg Károly, Hessen-Homburgi Princz Lajos, Fridrik és György Hessen-Casseli Princzek, és az Anhalt-Köthen-Pleszi Herczeg.

Jóniai Szigetek.

Corfuból Apr. 20d. „Tegnap érkeze kikötönkbe, Zantei útjából, a' Kir. Fregát Cambrián; Kapitánnya Hamilton. Ma a' Kir. Euryalus nevű Fregát érkeze-meg, harmad nap alatt jöven Nápolyból, Kapitánnya Crifford. Utóbbi, Februariusban indult Angliából, 's a' Nagy Britanniai Követet Hamiltont és familiáját vitte Nápolyba. — Kevéssel ez előtt, Korinthus visszavételének alkalmatosságával, Czanul-Beynek több milliókból álló kincsét találták-meg a' Török sergek. — Condriotit, a' Görög hajóssereg Fő-vezérét, magok a' Görög Insurgensek megölték.

B é c s.

Az 1818d. Mártz. 21d. költ Felsőes Pátensnek következésében, a' munkába vétetett, Papiros-pénz interessel járó Statusadóssága 23d. Sorsvonásának Május 1sőjén húzatott a' 36d. Lajstroma, melly 5 pCtumos Banco-Obligatiokat, a' 26172dik számtól a' 26988dik számig, ezt is belefoglalva, 's 994,047 f. 20 xr. Capitalist, és a' leszállított lábón 24,851 f. 11 xr. Interest foglal magában. — Az ezen Lajstrombeli egyes Obligatiók számjai egy más különös Lajstromban fognak közhírré tétetni.

Június 3d. Bécsben, a' Statuspapirosainak közép-árrok:

Status kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 77 13/16; Ugyan az 2 1/2 pCmal 38 27/32; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. 119; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. Pben 97 4/5; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 ftért Conv. Pben 98; Bécs Városi Banko Obligatiók 2 1/2 pCtmal 37 1/4; 100 forint Conv. Pénz 249 7/8 f. V. Czban. — 1 Bank-Aktzia 713 1/5 f. C. P.

A' marhabúsna fontja, Bécsben, Juniusra,, ezüstben 9, V. Czban 22 és 1/2 krajczarra határozatott.

A' Gabona négy fő nemeinek árrok általjában, Május 20d.—25d. (Méröjet garasra számlálva V. Czban)

	Búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.
Bécsben Május 21d.	113	76	80	55
— Máj. 25d.	120	76	77	55
Stockerauban				
Május 20d.	100	79	56	44
Fischamenden				
Május 21d. és 23d.	—	59	—	44
Nagy Enzersdorfon				
Május 22d.	120	84	66	47

Magyar Ország.

Primás Ö Hercegsége Május 24d. egyházi látogatásának folytatásául, előbbi rendtartás szerint a' Leopold-városi Kis-iskolában jelent-meg, 's ott szokott leereszkedéssel és nyájassággal a' kisdedeket a' lelki tanításból kikérdeztetvén, megelégedésének jeléül a' felelőket megajándékozta. Innen a' Nemes Aszszony-Egyesület Intézetébe ment, és Mélt. Széki Teleki Grófnénak, mint az Egyesület Elöljárójának, 's több Tagoknak jelenlétekben, az Intézethez kapcsolt fiú és leány gyermekeket, a' Keresztyén tudományból megvizsgáltatta, és bőkezűen megajándékozta, különben is kegyes segedelmét megígervén; 's minekutána az egész Intézetnek helyes rendtartását egész örömmel szemlélte és Apostoli áldását adta volna, elment a' Sz. Rochusról neveztetett Városi Polgári Isptályba, a' hol előbb a' templomot megvizsgálta, 's utóbb az egész Intézetnek rendét megszemlélte. Így végződött ez napi Fő-Pásztori foglalatossága, melly után, valamint minden nap, a' Polgári Katonáság tisztelkedésével haza kísértetett.

Május 26d. pedig Pünköszt Vasárnapján a' Budai Várbeli Fő Plebánia' templomában, 's más nap Pesten a' Városi Plebánia' templomában, Fő-Papi méltóságának pompás egyházi jeleivel, számos és fényes szolgálattal (kik közt voltak Fő Tiszt. Mélt. Juranics és Kollár Püspök 's Kir. Magyar Helytartó-Tanácsbeli Tanácsos Urak, és a' Királyi Tábla Praelatusai Gróf Nádasdy és Marich Apát Urak 's a' t.) tartotta Primás Ö Hercegsége a' Nagy Misét, 's annak végével mind két templomban a' szent bérmáláshoz kezdett, melly Pesten délutáni 2 1/2 óráig tartott.

Pécsről, Május 20d. Az itteni Gymnasiumban tanuló Ifjúságot Tek. Spies

János Úr, T. N. Baranya Vármegye' Tábla-Birája és Sz. K. Pécs Városának érdeemes Polgár-Mestere, egy igen szép új zászlóval ajándékozta-meg, melly egyik részén a' Boldogságos Szűz Mariának, mint Magyarok Annyának, másik részén Sz. Aloysiusnak, az ártatlan tanuló Ifjúság pártfogójának képével ékeskedik. Ezen zászlónak felszentelése Május 16d. ment végbe, a' mikor azt az Istentisztelet után, a' buzgóságtól elragadtatott Ifjúság az Iskolák előtt lévő térhelyre szép renddel kísérte, hol minekutána a' hozzá tartozandó czerimoniák elvégződtek volna, a' számos jelen volt vendégek a' Gymnasium palotában egybesereglettek, 's ott Fő Tiszt. Hocheneker Benedek Úr, ezen Iskolák nagyérdemű Kormányozója, a' környülálláshoz alkalmaztatott jeles Magyar beszédet tartott; Tek. Spies János Úrnak, a' Tanuló-Ifjúság iránt való kegyességét, beszédjének tárgyaúl vévén: „Ez lesz enked jeled“ fontos szavaival megköszönte, az Ifjúságot pedig hathatós serkentéssel az Isten, a' Haza, 's Felséges Királyunk iránt szent kötelességére, Jóltevoje iránt pedig buzgó háladatosságra serkentette.

Rozsnyóról, Május 25d. A' szokott mód szerint az itteni Iskolában tanuló Tót és Német születésű Nemes Ifjúság, ez esztendőben is lepecsételt nevekkel nyújtotta-be a' Stipendium' elnyerése végett kidolgozott concurrens munkákat, mellyeknek tárgya: „A' Nemzeti Literatura csinosodásának akadályai.“

Tizenegy munkák közt, jutalomra érdeemesnek három találtatott. A' Rosztianum Stipendium azonban csak egyet illetvén, hogy Hazai nyelvünk iránt viseltető buzgóságokat a' Gymnasium' Kormányozóji kimutathassák, különösen helybeli Inspector 's a' T. N. Vármegye' első Vice Ügy-

viselője, Tek. Smidt Pál Úr, a' más ket-
tőnek megjutalmazására 30 ftot öszvegyüj-
tött.

A' Stipendium' kiosztása ekképen a'
Rhetorok Auditoriumában esett-meg. Smi-
ak András, kinek munkájával a' született
Magyar Ifjú is büszke lehetne, nyerte el
a' 30 ft. Rosztianum Stipendiumot. Witt-
chen Theodor, Német születésű, ki má-
sodik esztendőre múlat itt, a' Rhetorica
Classisban, a' 20 ftot; Hulej András, Tót
születésű pedig a' 10 ftot.

Ha Honyunk' Tudósai vagy tisztelet
vagy adománybeli érdemlett bérekkel iga-
zán jutalmaztatnának, megkülönböztetné-
nek, nem sokára más Európai pallérozot-
tabb Nemzetekkel egy fokon lehetnének!
De hány nevezetes tárgy hever még par-
langban, niveletlen?!

Rozsnyón és vidékén az idő' járása
igen nedves vagy szeles; két hét óta
minden vegetatio megszűnt. — A' Gabona
folyó ára a' mai heti-vásáron: Egy Pozso-
nyi-mérő tisztabúza 3 f. 30 xr. — 4 f.;
Rozs 2 f. 24 — 45 xr.: Árpa 2 f.; Zab
1 f. — A' szomszéd szőlőhegyek, Torná-
ban, kevés borral biztatnak.

Trencsén. Millyen meleg napok
lehettek ezen karpatusi tájakon már Apri-
lisben, megtetszik abból, hogy azon hó-
napnak 25d. a' szalakóta, vagy száricsóka
(Corracias-Garrula; Mandelkrähe) megje-
lent, melly Bertuch szerint csak a' mele-
gebb részeket szereti. Ez a' világos-zöld,
setét és világoskék tollakkal ékes madár,
egy az Európai legszebb madarak között.

A' Kiszuczi Völgyből, Trencsén Vár-
megyéből, azon szomorú tudósítás érke-
zett, hogy Május' 8d. délutáni 4 és 5 óra
között, egy erős felhőszakadás, melly 300
házat seprett-el, 's számos embereket és
barmokat fosztott-meg életektől, csak nem
egész öt falut juttatott a' legnagyobb in-

XLV.

ségre. Az egy-egy szerecsenydiónyí jég
némelly helyt négy láb magasságra fedte
a' földet. Legszomorúbb dolog a' föld né-
pére nézve ezen irtóztató természeti jele-
nésben az, hogy a' nem rég bévettetett
szántóföldek, ez esztendőre egészen sem-
mivé lettek.

Elegyes Dolgok.

Míg más gyakorlott toll magasztalná
Sicard Apát Urat, kit Francia Ország
elveszte, és a' Siket-némák mint Atyjokat
siratnak: egyik tanítványa, kívánván szí-
vét megnyugtanni, enged azon indulatnak,
melly elleneállhatatlanúl ösztönözi, hogy
néhány virágszálakat hintsen sirhalmára.

A' halhatatlan de l' Epée Apát te-
remtette mintegy azon mesterséget, melly
a' Siket-némákat a' Vallásnak és Polgári-
társaságnak vissza-adta. Sicard Apát
tette tökéletesebbé, mozgásba hozván azt
ezer meg ezer elmés és bölcsen elgondolt
módok által, mellyek ezen mesterséget,
az emberiség legtiszteleteseb remekjei' so-
rába emelték. Sicard Apát több rendbeli
munkákat írt, mellyek a' Tanítóknak egész
Európában 's az új világban is útmutatásul
szolgálnak. Számos Siket-néma Tanítvá-
nyai között, három szokott különösebben
említett: Massieu, Clerc és Ber-
thier, kiknek elméjük, talentomaik, gon-
dolkozások, a' mesterség' felséges voltát
bizonyítják. A' Massieu fenjáró feleletei
rég óta szájról szájra terjednek; Clerc
mintegy 25 esztendő korában tengerekre
ment, hogy 1500 mértföldnyire, a' föld'
másik félgolyobisán Siket-némák Intézetét
állítson; Berthier pedig, alig lévén 18
esztendő, már is nagy szolgálatokat te-
szen, mint Correpetitor, a' Siket-némák'
Párizsi Királyi Intézetében.

Hogy Sicard Apát' emlékezetét mélt-
án tiszteljem, mint olly tanítvány, kire

a' mesterség elő szó által szállott, 20 esztendőök olta meritgetvén ezen szent kincset tiszteletre méltó Tanítóm' szájából; örömmel ajánlom 's biztatom magamat, hogy azt a' Siket-némáknak, az emberiség ezen méltó figyelmet gerjesztő tagjainak javokra, tulajdonbecse szerint megörzöm, hogy ha a' Felsőség szolgálatommal élni kíván 's kérésemre Concursust fog rendelni, melly, egyedül törvényes úton lépett Sicard Apát is a' de l' Epée helyébe.

Ezen pillantattól fogva a' Sicard és de l' Epée neveik örök időkre öszvefor- tak az emberek emlékezetében, 's valahányszor a' késő maradék a' Siket-némák Jóltévéjiről fog szólni; az emberiség' baráti előtt olly kedves két nevet mindenkor megemliti.

Paulmier,

Sicard Apát' tanítványa.

A' Franczia 29d. Linea Regiment 2d. Batalionja, egy igazi emberi tett által szerzett magának érdemet, midőn a' mult hónapban Marseille felé utazott, hogy ott az őrizetet általvénne. Közel Besauçonhoz, az országúton valami vak ember így szóllította - meg a' katonaságot: „Hűséges szolgálja a' mi jó Királyunknak! segítsétek meg a' szegény világtalant!“ Egyszerre mintha csak egy érzés lelkesítette volna mindnyájokat, minden Fő - 's Al-Tisztek és közlegények, pénzbeli segedelmet adtak a' nyomorultnak; a' kikuél pedig pénz nem volt, maradék kenyereket tettek a' koldus lábaihoz, úgy hogy midőn tovább indultak azon helyből, alig látszott ki szegény a' nagy rakás eleség között.

A' Lipsiai mult Husvétii vásár alatt kiadott közönséges könyv-lajstrom szerint, készült azon vásárra, a' mesterségek és tudományok minden ágaiban 3290 munka (tavaly ilyenkor 3322); mellyek közt 108 Mapa, 22 Muzsikát tárgyazó könyv, 164

Román, és 60 Játékszíni Darab. Szembe- tűnő a' sok Román és Játék-Darabok mel- lett az új Predikátziós, Imádságos, Éne- kes és más épületes könyveknek sokkal szaporább száma. Ezenkívül három tárgy foglalatoskodtatta különösebben az Irókat, t. i. a' Német Ország némelly környékei- ben tett csuda-gyógyítások; a' Görögök' állapotja, és a' néhai Napoleon Császár tettei és szerencsétlenségei.

Angliában nagy módiba kezd jönni a' sebes gyaloglás. Az erről ismeretes Ka- pitány Barclay után, Wright ment nem régiben 1000 Anglus mértföldet 1000 óra alatt. (M. Kurír XLII. 338) Legközelebb pedig Liverpoolhoz közel, a' Regentsi or- szágúton, egy ember megfordította a' dol- got, próbát tévén az iránt, hogy három nap egymás után minden nap 12 óranyi idő alatt, 38 mértföldet menjen hátra felé. Apr. 29d. reggel 7 óra után 20 minutával elindult a' jó ember, 's estvéli 7 óra után 10 minutára 39 mértföldet hagyott maga előtt. Más nap 7 óra után 5 minutával indult-el, 's mind a' mellett is hogy a' nap igen hevesen sütött rá, 's igen számos né- zőji akadályoztatták útjában, estvéli 7 óra után 6 minutára még is a' kijelelt helyen termett. Május 1sőjén ismét útnak indult, 's a' Liverpooli Ujságok szerint, céljában az nap is véget ért.

Magános Jegyzések

a' Kolozsvári Erdélyi Nemzeti Magyar Já- tékszinen a' Nemzeti Játzó Társaság ál- tal előadatott némelly Darabokról.

III.

Dec. 1sőjén 1821. a' 2d. Abonnement 5d. számja alatt előadatott: A bellino, a' nagy Bandita. Nagy Hérosi Dráma 5 Felyvonásban. (Szerzette Zschocke.)

A' Czédulában mind nyomtatásbeli, mind írásbeli hibák voltak; nevezetesen az idegen szónak, hol eredetjek, hol pedig kimondások szerint való kiírások; — mert ha ez: *Senator* a' kimondás szerint iratott így *Szénátor*, miért irattak ezek eredetjek szerint így *Doge*, *Loge*, nem a' kimondás szerint így, *Dóse*, *Lo'se*. Továbbá *Hérosi*, ez megint fogyatkozó kifejezés; mert ha aesthetikai értelemben vevődik, így csak annyit fejez ki, hogy van a' darabban egy személy, kiért az eset jelenései esnek, vagy a' ki által az eset elintéztetvén, az végre is hajtatik, 's ebben az értelemben minden Darabnak kell lenni tulajdon Hérojának, történetirói értelemben pedig nem egyebet, mint olly embert jegyez, ki egy egész Nemzet, vagy Ország' boldogságára vagy boldogtalanságára kiváltképen való befolyással van, és már így igaz, hogy ebben az értelemben a' *Velentzei Köz-társaság*ot az alattomos gyilkosoktól az *Iró* festése szerint megszabadító *Flodoardo* Hérosnak neveztetetik ugyan, de mindazonáltal, mint-hogy ezen kifejezés *Hérosi* nem határozza-meg azon érzést, mellyre a' Héros tette felbuzdítja a' néző' érzését, merőbe hibás és megvethető kifejezés az aesthetica és a' *Játékszin* céljok, és értelmek után; úgy ha a' *Directio* édes Hazánk igazgatása' módjára, és a' történetek' soraira vizsgáló pillantatot vetett volna, e' helyett *Nobilik* méltán élhetett volna ezzel: *Nemesek*. — Úgy fogyatkozott a' *Directio* abban is, hogy sem a' *Játék Szerzőjének*, sem pedig *Forditójának* nevét a' Czédulában ki nem tette, kötelessége lévén ez által is, mind *Literatori* ismeret-séggel bővíteni, mind pedig több több *Játékok* fordítására a' *Hazafiakat* felserkenteni, buzditani.

Az *Iró Flodoardóban* olly Ifjat fest,

ki atyja' hibájit, mennyibe azok a' maradék-ra is kihatnak, igyekszik helyrehozni, és erre a' legjobb útat, a' hazának való szolgálatot választja. — Úgy van *Hazafiak!* a' *Hazához* való munkás buzgóság legjobb mód, a' gazdagság', tekintet', rang', és fény' megszerzésekre! — mesteri módon van az *Iró*tól az esetre, a' hely, és annak egysége, az idő, az eset' elrendelése kiválasztva, és állandólag mind végig megtartva, a' mennyiben lehet az előadás után a' *Darab'* darabos megrövidítéséből és fogyatkozásaiból az eredeti egészre következtetni.

Valóban ugyan is fogyatkozott az előadás csak nem mindenkben, nevezetesen pedig személyek szerint felvéve, ezekben:

Gritti, *Doge* fogyatkozott öltözetében, mellyben kitetsző hiba volt a' *Német Ritteri* tollas sapka; — ki-és bémene-telésben gyakori hiba volt az, hogy nem ajtón, hanem a' falat ábrázoló oldal festések közt mondani tűnt-el (hová a' *Directio* helyesen egy 's tám több, nem egy vagy másfél ölnyi magosságú, hanem menyezetig érő oldal-ajtókat tétethetett volna, különben a' *Decoration*nak méltó regulája az, hogy a' nagy *Száláknak*, és *Audientiás-Palotáknak* több oldal-ajtókkal kell ékeskedni az *Architectura* reguláji szerint); egyéb-iránt előbeszélése és indulati kimutatása, csakugyan hibátlanok voltak.

Rosamunda merőbe fogyatkozott előbeszélésében, a' midőn a' szók erejít azzal akarta mindég megadni, hogy azokat vékonyabb, és megnyujtott hangon mondotta-ki, és beszédjeit is nem értelmek, hanem periodusok szerint 's még így is gyakran hibásan terjesztette-elő, testmozdulatiban állandó hiba volt az egy-ügyűség vagy egyszerűség, mely inkább csak a' *Pásztori* és hasonló *Darabokban* ajánlható; az elsőbb öltözete felettebb hi-

bás volt a' Folia Sennack miatt, a' nélkül pedig elnézhető lett volna; testmozdulatiban nem nézhető volt a' csaknem minden szóralábujj-hegyre való állás.

A' Canari előbeszélésében és testmozdulatiban, követésre méltó volt az, mellyel akkor birt, midőn Paroczi, Flodoardo' Familiája iránt a' Dogénak tudósítást tévén, a' Dogénál megjelen, és ekkor a' Dogétől a' Flodoardo eredete iránt, szemrehányólag kérdeztetett.

Flodoardo nevezetes fogyzatkozásaik ezek voltak: A' beszédhang' egyformasága; nem az ajtón való kilépés, melly az első Felyonás' első Jelenésiben mindjárt elkezdődött, és csak ritkán kerültetett-el;

a' fület sértő nagy hangon való gyakori beszéd, kivált a' sokat jelentő szókra nézve; és undorítást okozó volt a' kifejtődés-kor a' Cantarinónak fél karjánál fogva való kihurczolása.

Az úgy irt Nobilik öltözetei', előbeszéléseik', testmozdulataik' hibái, ha szinte csupa hazafiuságból elhalgathatók is, csakugyan felettebb kitetsző volt a' vendégségkor, főkép' a' Statisták' fogyzatkozása's a' kik voltak is, azoknak is nagy hibájok volt erős öszvetolakodások és rendtelenségek, valamint álorcza nélkül való megjelenések is, a' Dogét és Flodoardót kivéve.

(Folytatása következik.)

~~~~~

A' Magyar Kurír' tisztelt Olvasójához.

Annak jelentése mellett, hogy a' Magyar Kurírnak jövő Fél-esztendei ára 14 forinton marad Váltó Czédulában, igen szükségesnek tartjuk arra kérni minden renden lévő tisztelt Olvasójinkat, hogy rendeléseiket a' Magyar Kurír iránt úgy méltotassanak tenni, hogy azok hozzánk, jövő Június végére korán elérkezessenek; mert egyedül csak ez által hárihatjuk-el, a' mind tisztelt Olvasójinkra, mind magunkra nézve elejintén különben könnyen következhető kedvetlenségeket. A' T. T. Postamester Urakhoz pedig újra az a' kérésünk, hogy a' Kurírt rendelő Hazafijaknak neveiket külön papirosra ne terheltessenek írni vagy iratni; mert ha azok a' más Ujságokat rendelők közzé zavartatnak, nekünk akkor az eredeti irás ki nem adathatik, 's annak másolatja, itt, többnyire nyelvünket nem értők által esvén-meg, sok helytelen-ségekkel teljes, mellyeknek némelly részét, a' távolban, lehetetlen igazítani tudunk. — Végre szükség még azt is emlitenünk, hogy a' kik bennünket egyenesen csak Kurírt illető tárgyban kívánnak becses leveleikkel megtisztelni, azokra minden név nélkül csupán csak a' következő címet írják: Pro Magyar Kurír. Vienna e. Így egyik félnek sem kerül költségébe a' levelezés.

Pánczél Dániel és Igaz Sámuel.